

зберігання, переміщення і т. ін. навіть у випадку, якщо не обізнані з тим, що взяли участь в операціях з активами тіньового чи нелегального походження. В цьому контексті слід реалізувати низку заходів з підвищення рівня обізнаності підприємств, які взаємодіють із нерезидентами, в частині: інструментарію перевірки безпечності іноземного контрагента, його реальних власників та бенефіціарів; ідентифікації підозрілих фінансових операцій; реальних обсягів господарської діяльності та звичних практик закупівлі/продажу товарів (послуг); якості банківських та страхових організацій, які обслуговують фінансові та інші операції контрагента.

Як вже зазначалося, підсумовуючим стратегічним імперативом державної політики деофшоризації економіки України задля ухилення від сплати податків має стати демонополізація економіки, підвищення її інвестиційної привабливості, покращення бізнес-клімату, розвиток сектора цифрової економіки, інтеграція країни у глобальне цифрове середовище. Іншими словами, важливо аби в Україні було створене середовище, яке рівне для всіх економічних агентів та сприятливе для ведення бізнесу і розвитку компаній. Отримання прийняттого (хоча й меншого в порівнянні із застосуванням офшорних схем) прибутку стане кращою альтернативою для суб'єктів господарювання та національної економіки в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державна фіскальна служба України. – 31.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/181657.html>.
2. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К. : НІСД, 2016. – 688 с.

Колокольчикова І.В.

*кандидат економічних наук, доцент, докторант,
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна*

РЕЗУЛЬТАТИ ПОЗИЦІЮВАННЯ ПЛОДОВО-ЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Позиціювання плодово-ягідної продукції в розрізі регіонів розглядається як результат виробничо-господарської діяльності суб'єктів ринку та реалізації їх власних стратегічних настанов. Позиції, які утримують господарства на ринку відповідної продукції, характеризують успішність реалізації товарної, розподільчої та збутової

політики. Виробники розуміють, що на вітчизняному ринку цей процес повинен «мати диференційований підхід щодо самої продукції та її якості (відмінних рис і цінностей) та категорії покупців. А збутова логістика і торгівельна інфраструктура – пропонувати такі умови співпраці, які б були вигідні і великому, і середньому, і малому бізнесу. Все це у сукупності дозволить українським товаровиробникам значно підвищити обсяги товарних партій плодово-ягідної продукції, утримувати ринкові ціни на відповідному рівні, знизити ризики входження на ринок, підвищити прибутковість власної виробничо-збутової діяльності» [1].

Сьогодні ринок плодово-ягідної продукції це «саморегульована система взаємодій суб'єктів, яка знаходиться під впливом мікро та макро факторів бізнес-середовища та формує власну структуру, враховуючи регіональні особливості і споживчі пріоритети потенційних покупців» [2]. Існуючі сегменти ринку складаються з потенційних покупців, поведінку яких можна змоделювати. Забаганки клієнтів, їх культура споживання та мотиви здійснення покупки визначають який саме продукт у пріоритеті. Це є підставами для виробників удосконалювати власну товарну політику, вести пошук ефективних каналів збуту продукції. І, чим ширше сортовий склад плодово – ягідної продукції пропонує виробник, тим сильніші його позиції на ринку.

Робота по виведенню нових сортів плодів та ягід ведеться постійно. Так, за результатами аналізу Асоціації Укрсадпром, встановлено, що у 2017 р. «виключено 16 сортів яблук, а внесено тільки 2. Кількість сортів черешні зменшилась на 33 найменування. Загалом по плодових, ягідних та горіхоплідних культурах було вилучено з реєстру 127 сортів (переважно зерняткових і кісточкових культур), в той час як додалось лише 32. Основною причиною цього виявилось те, що через відомі події перестали підтримувати свої сорти кримські організації (Нікітський Ботанічний сад, ЗАТ «Кримська фруктова компанія»), а також Інститут зрошуваного садівництва і Мелітопольська дослідна станція садівництва. Тобто, за минулий рік в Україні стало майже на 100 менше офіційно дозволених сортів плодово-ягідних культур» [3, с. 6-7].

У 2018р. спостерігаються позитивні зрушення: «включили 10 сортів черешні, 9 сортів фундука, 7 сортів яблуні, 6 сортів персика, 5 сортів грецького горіха, по 4 сорти груші, вишні та смородини, а також сорти інших культур. Натомість видалених сортів виявилось небагато, хоча серед них виділимо 4 сорти суниці і 2 сорти груші. Кількість внесених у реєстр розсадників плодових і ягідних культур в Україні за результатами 2018 року збільшилось майже до 90 після відчутного зменшення роком раніше до 50 [4, с. 8].

Враховуючи аспекти зональної спеціалізації, в рамках Галузевої програми розвитку садівництва України на період до 2025 року

визначено територіально сприятливі регіони виробництва плодової продукції, табл. 1. Наведена інформація показує що, для Півдня України найсприятливішим з точки зору природно-кліматичних умов є закладка багаторічних насаджень та виробництво черешні, персику, абрикосу.

Таблиця 1

Рекомендоване розміщення плодових насаджень з урахуванням сприятливості природних умов

Продукти	Області, що мають найсприятливі природні умови
Яблука	Вінницька, Кримська, Закарпатська, Черкаська та Чернівецька області
Груші	зона Південного Степу Наддністрянщини
Сливи	Вінницька, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Хмельницька, Чернівецька області
Черешні	зона Південного Степу
Вишні	Луганська, Донецька, Придніпровська, Харківська області
Персики	Кримська, Одеська, Херсонська області
Абрикоси	Південні області
Ягоди	західні, а також Київська, Чернігівська і Сумська області

Джерело: [5]

Структура валового збору плодів та ягід у 2018 р. показує, що господарствами Півдня України, а саме по Запорізькій, Миколаївській, Одеській та Херсонській областях вироблено зерняткових плодів – 118,7 тис. т, кісточкових плодів – 158,5 тис. т, ягід – 13,6 тис. т, горіхів – 2,6 тис. т. В структурі товарного пропонування найбільша питома вага кісточкових – 54,0% та зерняткових плодів – 40,4%. Серед товарних одиниць перевага надається виробництву яблук – 91,9 тис. т або 31,3%, вишні – 42,1 тис. т або 14,3%, абрикосу – 37,4 тис. т або 12,7%, черешні – 33,0 тис. т або 11,2% [6].

В розрізі кожної області отримані наступні результати. Запорізька область станом на 2018 р. найбільше виробляє яблука – 22,7%, абрикос – 19,1%, вишні та черешні – понад 13,0%. Миколаївська область спеціалізується на виробництві яблук – 36,9% та вишня – 15,8%. В Одеській області переваги виробництву яблук – 21,8%, вишні та черешні – 15,6% та 13,4% відповідно. Херсонська область славиться яблуками – 44,8%, персиками та абрикосом – 10,7% та 10,1% відповідно [6].

Показники реалізації плодово-ягідної продукції значно нижчі за виробничі, тому що в результаті нестійких зв'язків з потенційними покупцями та підприємствами по переробці продукції (консервними заводами), втрачається значна частина товарних плодів під час масового

збору. За реалізаційними показниками виробники Півдня України збувають на ринку переважно зерняткові плоди у свіжому вигляді – 91,4% від загальної структури реалізації, 89,7% з яких – яблука. Кісточкові плоди в структурі збуту складають лише 5,6% [6].

Популярність яблук обумовлюється їх біологічними та смаковими характеристиками, тому що ці зерняткові плоди смачні і їх споживають всі, можуть зберігатися довше, при цьому не втрачаючи ані зовнішнього вигляду, ані смакових властивостей. Дослідження асоціації «Укрсадпром» підкреслюється, що «в динаміці за останні 2 роки виробництво яблук виросло: по Голден Делішес з 157 тис. т до 298 тис. т, по Джоноголд – з 67 тис. т до 177 тис. т, по Айдере – з 60 тис. т до 145 тис. т, по Гале – з 45 тис. т до 69 тис. т, по сорту Чемпіон – з 30 тис. т до 56 тис. т. [4, с. 8]. Популярність цих сортів обґрунтовано строками їх дозрівання. Такі сорти як Голден Делішес, Джоноголд та Айдера є сортами зимовими. Перевагами сортів є те, що вони мають високу продуктивність, здатність до тривалого зберігання. Для споживачів ці сорти приваблюють своїм зовнішнім виглядом та смаковими характеристиками, також вони широко використовуються у харчовій промисловості. У структурі продажу, яблука зимових сортів складають у 2017 р. – 37,9%, у 2018 р. – 46,6% відповідно. Осінні сорти, такі як Гала та Чемпіон займають у структурі реалізації у 2017 р. – 10,0% та 2018 р. – 9,4% відповідно [7].

Таким чином, можна зробити висновок, що позиції на ринку плодово-ягідної продукції Півдня України виробникам утримувати складно. Неможливість збереження плодів та ягід після збору певний час ставить виробники у складні рамки. Частими є випадки продажу продукції задешево комерційним посередникам (за цінами іноді нижчими за ринкові та комерційну собівартість продукції). Зменшення кількості та потужностей консервних заводів в регіоні суттєво впливає на результативність збутової діяльності в галузі. Особливості та характеристика продукту – свіжих плодів та ягід вимагає від господарюючих суб'єктів вести постійну роботу у напрямі пошуку надійних покупців під час масового збору плодів, або можливості короткострокового збереження (охолодження та збереження для подальшого продажу), або міцних зв'язків з переробними підприємствами – для реалізації фруктів та ягід на переробку. Без такої роботи, яка направлена на пошук ефективних каналів збуту, прибутковість галузі під загрозою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Колокольчикова І.В. Позиціонування плодово – ягідної продукції України на вітчизняному та міжнародному ринках // The scientific heritage. – 2019. – No 40. – Р. 15–19. URL: <http://tsh-journal.com/wp-content/uploads/2019/11/VOL-4-No-40-40-2019.pdf>

2. Ринок плодово – ягідної продукції: економічна суть, внутрішня будова // East european scientific journal. – 2019. – No 10 (50), – part 7. – P. 41-46 URL: <https://eesa-journal.com/2019/11/13/vostochno-evropejskij-nauchnyj-zhurnal-50-oktyabr-2019/>
3. Річний галузевий звіт «Садівництво та ягідництво в Україні – 2017». Київ. – 2018. – 17 с.
4. Річний галузевий звіт «Садівництво та ягідництво в Україні – 2018». – Київ. – 2019. – 19 с.
5. Галузева Програма розвитку садівництва України на період до 2025 року URL: <http://minagro.gov.ua/>.
6. Рослинництво України: статистичний збірник за 2018 рік. Київ. – 2019. – 222 с.
7. Плодові культури. URL: <http://bibliograph.com.ua/spravochnik-26/36.htm>

Кургузенкова Л.А.
*кандидат економічних наук, доцент,
декан факультету інформаційних систем та технологій
Європейського університету
м. Київ, Україна*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В умовах сьогодення інформаційно-цифрові технології стають потужним рушієм усіх сфер: виробництва, торгівлі, логістики, медицини, освіти тощо. Щодня ми стаємо свідками численних прикладів того, як цифрові технології сприяють зміцненню миру, розширенню прав людини і сталого розвитку в інтересах усього суспільства. В найближчому майбутньому саме ефективне використання нових цифрових технологій стане одним з головних чинників інноваційного розвитку та зміцнення конкурентних переваг як окремих компаній, так і цілих країн. У зв'язку з цим в умовах сьогодення набуває нових обертів розвиток нової моделі економіки як науки, як галузі – цифрової.

У практичній площині цифрові технології стають не тільки двигуном розвитку нових галузей, а й вносять вагомий внесок у вирішення проблем суспільства, таких як старіння населення, соціальне розшарування, екологічні проблеми і зміна клімату. За допомогою передової науки і технологій виникає «розумне» суспільство, що базується на нових цінностях, орієнтації на потреби людини, гнучкості, креативності. Під впливом цифровізації кардинально змінюються ринок праці, охорона здоров'я, освіта, просторовий розвиток [1, с. 17].

Наприклад, завдяки цифровим технологіям вченими було створено технологію редагування генома CRISPR / Cas, внаслідок чого з'явилася можливість виправляти неправильні послідовності генів і таким чином